

Directie Dienstverlening, Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise Land en Taal (TOELT)

Albanië || Rapport

Roma

april 2020

Inhoud

Inleiding	2
1. Algemeen.....	4
Wie worden bedoeld met ‘Roma’?	4
Aantallen	4
Geboorteregistratie en identiteitsdocumenten	4
Staatloosheid	4
2. Juridische positie	5
3. Beschermingsmechanismen en toegang daartoe.....	5
Politie	5
hate crimes	6
Ombudsman	6
4.	6
Toegang tot onderwijs	6
onderwijsdeelname	6
verklaringen voor lagere onderwijsdeelname	6
overheidsmaatregelen	6
5. Toegang tot de arbeidsmarkt.....	7
Sociale zekerheid algemeen	7
Sociale huisvesting.....	7
Gezondheidszorg.....	7
7. bijzondere groepen binnen de Roma	8
7.1 vrouwen en kinderen.....	8
Huiselijk geweld	8
Kind-huwelijken	8
Kinderarbeid en mensenhandel.....	8
7.2 LHBT’s	8

Inleiding

Doel

TOELT is verzocht om informatie te leveren over de positie van Roma in Albanië op het gebied van rechtsbescherming, de toegang tot onderwijs, de arbeidsmarkt en sociale en financiële hulp. Dit Rapport doet verslag van de gevonden informatie.

Indeling van dit rapport

In hoofdstuk 1 wordt ingegaan op wie er worden bedoeld met 'Roma' en op het aantal Roma in Albanië. In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de juridische positie van de Roma in Albanië. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de beschikbare beschermingsmechanismen en de toegang daartoe. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de toegang tot onderwijs. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de toegang tot de arbeidsmarkt. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op de toegang tot sociale zekerheid en gezondheidszorg. In hoofdstuk 7 wordt ingegaan op bijzondere groepen binnen de Roma: vrouwen en LHBT's.

Disclaimer

Dit rapport is niet openbaar, maar bestemd voor intern gebruik. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om de in dit rapport opgenomen informatie integraal aan derden beschikbaar te stellen. De in dit rapport opgenomen informatie kan echter wel gebruikt worden in een voornemen, beschikking of ander openbaar (proces) stuk. In dat geval dient echter verwezen te worden naar de in dit rapport genoemde achterliggende, oorspronkelijke bronnen. Het is niet de bedoeling naar dit rapport of naar TOELT te verwijzen als uitgevende instantie. Verwijs alleen naar de hier opgevoerde bronnen.¹

Dit rapport is geschreven aan de hand van de Gemeenschappelijke EU-richtlijnen voor het verwerken van feitelijke landeninformatie (*Common EU-guidelines for processing factual COI*, april 2008). Het is samengesteld op basis van zorgvuldig geselecteerde, openbaar toegankelijke bronnen. Elke bron is vermeld middels een referentie. Alle hier gepresenteerde informatie (met uitzondering van voor de hand liggende feiten) is gecrosschecked met andere bronnen tenzij dit anders is vermeld in de tekst.

Alle geleverde informatie is met uiterste zorg onderzocht, geëvalueerd en verwerkt binnen een beperkte tijdsspanne.

Dit document pretendeert niet volledig te zijn en ook niet uitsluitend te geven voor wat betreft de waarde van een aanvraag voor een vluchtelingenstatus of asiel. De gepresenteerde informatie is niet per se een weerspiegeling van de mening van TOELT.

Indien bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet in dit rapport worden genoemd, betekent dit niet dat de gebeurtenis niet heeft plaatsgevonden of dat de persoon of organisatie niet bestaat, alleen dat deze niet zijn teruggevonden in openbare bronnen. In deze gevallen wordt aangeraden contact op te nemen met TOELT.

¹ De voetnoten bevatten beknopte verwijzingen. Volledige titelbeschrijvingen met internetadressen zijn te vinden in de lijst van geraadpleegde bronnen aan het einde van de tekst.

Ook bij twijfel over bronnen, brongebruik of inhoud, of indien u nadere achtergrondinformatie wenst, kunt u altijd contact opnemen met TOELT. Zie het Intranet voor actuele informatie over de landenspecialisten. Via de interne mail is TOELT ook bereikbaar: [intern mailadres @ind.nl](mailto:intern@mailadres@ind.nl).

Spelling

In dit rapport wordt gebruikt gemaakt van de meest gebruikte spelling van namen van plaatsen en personen. Soms zijn alternatieve namen tussen haakjes opgenomen om het digitale zoeken ernaar te vergemakkelijken. Bij twijfel over gebruik van namen en spelling kan altijd contact worden opgenomen met TOELT.

1. Algemeen

Wie worden bedoeld met 'Roma'?

Roma is de algemene benaming voor het van oorsprong nomadische volk dat van oorsprong uit India afkomstig is. In het verleden is soms verondersteld dat zij afkomstig zouden zijn uit Egypte, het woord 'gypsy' is hieruit voortgekomen. In Slavische talen wordt het woord 'Цыгане' ('tsigane') gebruikt, dit is verwant aan ons woord 'zigeuner'.²

Dit rapport ziet op deze brede groep. In dit rapport wordt verder de term 'Roma' gebruikt. In bronnen is soms echter sprake van de aanduiding 'Roma and Egyptians'. Dit maakt het nodig om iets op te merken over de verhouding tussen deze twee groepen. Met 'Egyptians' wordt gewoonlijk bedoeld: personen die zich identificeren als afstammelingen van immigranten die afkomstig zouden zijn geweest uit Egypte. In veel gevallen rekenen niet-Roma de 'Egyptians' tot de Roma.³

Aantallen

In de census van 2011 gaven 8.301 van de in totaal 2.831.741 inwoners van Albanië aan dat zij Roma zijn.⁴ Schattingen over het werkelijke aantal lopen uiteen tot circa 150.000 personen.⁵

Geboorteregistratie en identiteitsdocumenten

Volgens de World Bank beschikt 98 % van de Roma in Albanië over een geboorteakte, tegen 99 % van de niet-Roma en beschikt 90 % van de Roma over een identiteitskaart, tegen 97 % van de niet-Roma.⁶

Het ECRI berichtte in 2015 dat er substantiële vooruitgang is geboekt op het gebied van de opname van Roma in de bevolkingsadministratie.⁷ Niettemin bericht het US State Department het volgende: *'[...] particularly Roma and Balkan-Egyptians, lacked formal registration in the communities where they resided. The law does not prohibit their registration, but it was often difficult to complete. Many Roma and Balkan-Egyptians lacked the financial means to register, and many lacked the motivation to go through the process. [...] There were no reports of discrimination in birth registration, but onerous residency and documentation requirements for registration made it more difficult for the many Romani and Balkan-Egyptian parents who lacked legally documented places of residence to register their children.'*⁸

Het Ad-hoc comité over Roma van de Raad van Europa kwam in een rapport uit 2019 tot vergelijkbare bevindingen.⁹

Staatloosheid

Een rapport van UNHCR identificeert 1.031 personen die een risico op staatloosheid lopen. Het betrof voor 97 % kinderen. Volgens het rapport kunnen de meeste kinderen op zichzelf wel aanspraak maken

² Lucassen, Leo, *En men noemde hen zigeuners...*, 1990

³ Trubeta, Sevasti, *Balkan Egyptians and Gypsy/Roma discourse*, maart 2005

⁴ Instat (Instituti Statistikes), *population and housing census 2011*, 2012

⁵ Avery, Helen en Itena Hoxhallari, *From Policy to Practice: Roma Education in Albania and Sweden*, 4 januari 2017

⁶ World Bank Group, *Roma briefs - Albania*, december 2018

⁷ CoE /ECRI, *ECRI Report on Albania (fifth monitoring cycle)*, 9 juni 2015

⁸ US State Department, *Country reports on human rights practices: Albania 2019*

⁹ CoE/CAHROM (Council of Europe/Ad hoc committee of experts on Roma and traveller issues), *Thematic report on solving the lack of identity documents and statelessness of Roma*, 11 december 2019

op het staatsburgerschap, maar is dit niet eenvoudig. Volgens het rapport lopen kinderen van Roma- en Balkan-Egyptische etniciteit het meeste risico op staatloosheid.¹⁰

2. Juridische positie

Artikel 18 van de Grondwet vermeldt dat iedereen gelijk is voor de wet en dat discriminatie '*for reasons such as gender, race, religion, ethnicity, language, political, religious or philosophical beliefs, economic condition, education, social status, or parentage*' verboden is.¹¹

Dit is uitgewerkt in de 'Law on protection from discrimination' van 2010. Deze voorziet in een 'Commissioner for protection from discrimination'.¹²

3. Beschermingsmechanismen en toegang daartoe

De Europese Commissie oordeelt dat de overheidsinstellingen in Albanië '*moderately prepared*' zijn in hun hervormingen met het oog op toekomstige toetredingsonderhandelingen. Ten aanzien van de rechtspraak en de bestrijding van corruptie oordeelt de Commissie dat Albanië '*some level of preparation*' heeft. Meer in het bijzonder schrijft de Commissie dat '*There continue to be reports of obstacles to access to justice and a lack of access to legal aid for vulnerable groups, including Roma [...]*'.¹³

Politie

Albanië scoort 0.551 op de World Internal Security & Police Index, een maatstaf voor de effectiviteit van politiediensten. Ter indicatie: Singapore scoort het hoogst met 0.898, Nederland scoort 0.84 en Nigeria scoort met 0.255 het laagst.¹⁴

De Albanese politie wordt geplaagd door corruptie. Ook wordt er melding gemaakt van gevallen van mishandeling, in veel gevallen bij arrestatie of ondervraging. Zowel de Ombudsman als de 'Service for Internal Affairs and Complaints' ontvangen klachten over het optreden van de politie. Het US State Department bericht: '*Police did not always enforce the law equitably. Personal associations, political or criminal connections, deficient infrastructure, lack of equipment, and inadequate supervision often influenced law enforcement. Poor leadership contributed to continued corruption and unprofessional behavior.*'¹⁵

Er is geen informatie bekend over de etnische samenstelling van het personeelsbestand van de politie. Volgens de NGO European Roma Rights Centre is er sprake van '*institutional racism against Roma within police, prosecutors' offices, and domestic courts*'.¹⁶

¹⁰ UNHCR, *Mapping of the Population at Risk of Statelessness in Albania*, mei 2018

¹¹ Albanië, *Constitution*, laatstelijk geamendeerd in 2016

¹² Albanië, *Law on protection from discrimination*, 2010

¹³ EC, *Commission staff working document; Albania 2019 report*, 29 mei 2019

¹⁴ IPSA, *World Internal Security & Police Index*, 2016

¹⁵ US State Department, *Country reports on human rights practices: Albania 2019*

¹⁶ ERRC, *Hysenja v Albania (third-party intervention, pending)*, 22 augustus 2016

hate crimes

Over 2018 zijn geen officiële gegevens bekend over hoe vaak *hate crimes* zijn gemeld bij de politie. Over 2017 registreerde de politie in totaal één geval.¹⁷ Het ontbreekt aan betrouwbare gegevens over hoe vaak *hate crimes* in Albanië voorkomen.¹⁸

Ombudsman

De Grondwet voorziet in een 'Human rights Ombudsman' bij wie burgers klachten kunnen neerleggen. De Ombudsman is actief sinds het jaar 2000.¹⁹ In het jaar 2018 ontving de Ombudsman in totaal 5.516 klachten. In 2018 werden in totaal 1.831 zaken afgesloten, waarvan 556 klachten als 'ongegrond' en 743 klachten als gegrond werden aangemerkt.²⁰

4. Toegang tot onderwijs

onderwijsdeelname

Roma nemen aanzienlijk minder deel aan het onderwijs dan de rest van de bevolking van Albanië:

- van de drie- tot vijfjarigen gaat 33 % van de Roma naar school, tegen 64 % van de niet-Roma;
- van de 7- tot 15-jarigen (de leerplichtige leeftijd) gaat 66 % van de Roma naar school, tegen 96 % van de niet-Roma;
- van de 18- tot 21-jarigen heeft 43 % van de Roma het leerplichtige onderwijs afgerond, tegen 98 % van de niet-Roma;
- van de 22- tot 25-jarigen heeft 15 % van de Roma het hoger secundair onderwijs afgerond, tegen 75 % van de niet-Roma.²¹

verklaringen voor lagere onderwijsdeelname

Onder Roma in Albanië komen gedwongen – en kind-huwelijken voor (zie paragraaf 7.1). Dit heeft een negatieve invloed op de onderwijsdeelname.

Het ECRI noemt als factoren die een negatieve invloed hebben op de onderwijsparticipatie van Roma in Albanië enerzijds interne migratie en anders het feit dat Roma-ouders vaak niet geloven dat onderwijs de mogelijkheden van hun kinderen op de arbeidsmarkt zal verbeteren.²² Volgens het US State Department moeten ouders vaak betalen voor schoolboeken, schooluniformen en de verwarming van het klaslokaal. Deze kosten zijn voor veel Roma te hoog.²³

overheidsmaatregelen

Zowel ECRI als ACFC maken melding van overheidsprogramma's die erop gericht zijn om belemmeringen voor Roma-kinderen weg te nemen: als onderdeel van dergelijke programma's worden kinderen zonder geboorteakte tot het onderwijs toegelaten, worden geen kosten in rekening gebracht en er worden gratis schoolboeken en maaltijden verstrekt.²⁴ Ook worden ten behoeve van Roma-leerlingen

¹⁷ OSCE, *Hate crime reporting Albania, 2020*

¹⁸ Home Office, *Country Policy and Information Note – Albania: Sexual orientation and gender identity*, december 2019

¹⁹ ENNRHI, *People's advocate of Albania*, geen datum

²⁰ Avokati i popullit, *Annual report on the activity of the Ombudsman's Institution 2018*, mei 2019

²¹ World Bank Group, *Roma briefs – Albania*, december 2018

²² CoE / ECRI, *ECRI Report on Albania (fifth monitoring cycle)*, 9 juni 2015

²³ US State Department, *Country reports on human rights practices: Albania 2019*

²⁴ CoE / ECRI, *ECRI Report on Albania (fifth monitoring cycle)*, 9 juni 2015 en CoE; ACFC, *fourth opinion on Albania*, 11 oktober 2018

klasse-assistenten ingezet. De Albanese overheid heeft aan het ACFC gerapporteerd dat het aantal Roma- en Egyptian-kinderen dat onderwijs volgt ieder jaar toeneemt.²⁵

Het US State Department schrijft:

*'Some schools resisted accepting Romani and Balkan-Egyptian students, particularly if the students appeared to be poor. Many schools that accepted Romani students marginalized them in the classroom, sometimes by physically setting them apart from other students.'*²⁶

5. Toegang tot de arbeidsmarkt

Van de Roma in de leeftijd tussen 15 en 64 staat 56 % als werkloos geregistreerd. Voor de niet-Roma in deze leeftijd bedraagt dit percentage 38 %.²⁷

Een deel van de verschillen in arbeidsparticipatie is te verklaren door de lagere onderwijsdeelname en de culturele norm onder veel Roma dat vrouwen niet buitenshuis dienen te werken, alsook de algemene slechte economische situatie in regio's waar veel Roma wonen. Discriminatie van Roma op de arbeidsmarkt speelt echter ook een rol. Roma zijn grotendeels aangewezen op inkomen uit de zwarte of grijze economie.²⁸

6. Toegang tot sociale zekerheid en gezondheidszorg

Sociale zekerheid algemeen

In 2017 maakten sociale uitkeringen voor Roma in Albanië gemiddeld 7 % uit van het gezinsinkomen. Pensioenen waren goed voor 43 %, andere sociale uitkeringen, inclusief kinderbijslag, waren samen goed voor 11 %.²⁹

Sociale huisvesting

Onderdeel van de wetgeving op het gebied van sociale huisvesting is een puntensysteem dat Roma voorrang zou moeten geven bij de toewijzing van huursubsidie. Volgens het ECRI is de procedure om te vragen om toewijzing van sociale woningen echter dusdanig ingewikkeld dat de meeste Roma hier in de praktijk geen gebruik van kunnen maken.³⁰

In 2018 is een wet aangenomen waarin is bepaald dat 5 % van de sociale woningen zijn gereserveerd voor de meest kwetsbare Roma en *Egyptians*.³¹

Gezondheidszorg

Van de Roma vanaf de leeftijd van zestien jaar beschikt 27 % over een gezondheidsverzekering. Voor de niet-Roma in deze groep is dit percentage 43 %.³²

²⁵ ACFC, [fourth opinion on Albania](#), 11 oktober 2018

²⁶ US State Department, [Country reports on human rights practices: Albania 2019](#)

²⁷ World Bank Group, [Roma briefs - Albania](#), december 2018

²⁸ CoE / ECRI, [ECRI Report on Albania \(fifth monitoring cycle\)](#), 9 juni 2015 en CoE; ACFC, [fourth opinion on Albania](#), 11 oktober 2018

²⁹ World Bank Group, [Roma briefs - Albania](#), december 2018

³⁰ CoE / ECRI, [ECRI Report on Albania \(fifth monitoring cycle\)](#), 9 juni 2015

³¹ EC, [Commission staff working document: Albania 2019 report](#), 29 mei 2019

³² World Bank Group, [Roma briefs - Albania](#), december 2018

Het ECRI schrijft:

*'It is [...] reported that a number of Roma are not interested in having a [health insurance] card – being convinced that they would still have to pay. [...] In general, NGOs and IGOs report widespread mistrust in the health care system on the part of the Roma; this could be related to that fact that they might sometimes ignore how it functions; it is also definitely related to the discriminatory behaviour to which they are reportedly exposed when they enter into contact with the system.'*³³

7. bijzondere groepen binnen de Roma

7.1 vrouwen en kinderen

Huiselijk geweld

Roma-vrouwen zijn vaak niet bekend met hun rechten en met hoe zij toegang kunnen krijgen tot hulpverlening zoals opvanglocaties (shelters).³⁴

Het ACFC schrijft: *'Law enforcement bodies are reportedly slow to intervene in cases of domestic violence within Roma families [...]*³⁵

Kind-huwelijken

Kind-huwelijken komen in Albanië voor, in het bijzonder onder Roma.³⁶ UNICEF schreef in 2015 dat *'one-third of Roma girls are likely to be married before they reach eighteen'*.³⁷

Kinderarbeid en mensenhandel

ACFC schrijft dat het feit dat Roma veelal in de informele economie werken, hen bijzonder kwetsbaar maken voor exploitatie, prostitutie en mensenhandel.³⁸ Met name onder Roma komen in Albanië veel op straat zwervende kinderen voor. Deze kinderen verdienen geld door te bedelen of eenvoudig werk te verrichten en lopen de kans om slachtoffer te worden van mensenhandel.³⁹

7.2 LHBT's

In Roma-gemeenschappen heersen gewoonlijk traditionele opvattingen over gender en seksualiteit. Dit maakt dat veel Roma die LHBT zijn, dat niet openlijk zijn.⁴⁰

³³ CoE /ECRI, [ECRI Report on Albania \(fifth monitoring cycle\)](#), 9 juni 2015

³⁴ EC, [Commission staff working document: Albania 2019 report](#), 29 mei 2019

³⁵ CoE; ACFC, [fourth opinion on Albania](#), 11 oktober 2018

³⁶ EC, [Commission staff working document: Albania 2019 report](#), 29 mei 2019 en US State Department, [Country reports on human rights practices: Albania 2018](#)

³⁷ UNICEF, [Child notice Albania](#), 2015

³⁸ CoE; ACFC, [fourth opinion on Albania](#), 11 oktober 2018

³⁹ US State Department, [Country reports on human rights practices: Albania 2019](#)

⁴⁰ Weyrauch, Walter, *Gypsy Law – Romani legal traditions and culture*, 2001

Bronnen:

Bibija Roma Women Center [et al.], *regional report on compliance with UN Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination Against Women CEDAW) and Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul Convention) relating to discrimination of Roma women in the area of healthcare, child marriages and offering support and protection to Roma women in cases of domestic violence*, juni 2019, (<https://www2.unwomen.org/-/media/field%20office%20eca/attachments/publications/2019/10/regional%20report%20on%20discrimination%20of%20roma%20women%20english.pdf?la=en&vs=1148>), geraadpleegd op 21 februari 2020

Albanië

– *Constitution*, laatstelijk geamendeerd in 2016,

(https://www.constituteproject.org/constitution/Albania_2016.pdf?lang=en), geraadpleegd op 3 maart 2020

– *Law on protection from discrimination*, 2010, (https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---ilo_aids/documents/legaldocument/wcms_178702.pdf), geraadpleegd op 4 maart 2020

Avokati i popullit, *Annual report on the activity of the Ombudsman's Institution 2018*, mei 2019, (<https://www.avokatipopullit.gov.al/media/manager/website/reports/Annual%20Report%202018.pdf>), geraadpleegd op 4 maart 2020

Avery, Helen en Itena Hoxhallari, *From Policy to Practice: Roma Education in Albania and Sweden*, 4 januari 2017, (<https://link.springer.com/article/10.1007/s11256-016-0394-5>), geraadpleegd op 8 april 2020

CoE/CAHROM (Council of Europe/Ad hoc committee of experts on Roma and traveller issues), *Thematic report on solving the lack of identity documents and statelessness of Roma*, 11 december 2019, (<https://rm.coe.int/cahrom-2018-21-fin-en-final-thematic-report-on-solving-the-lack-of-ids/1680994a9f>), geraadpleegd op 20 maart 2020

CoE /ECRI (Council of Europe / European Commission against racism and Intolerance), *ECRI Report on Albania (fifth monitoring cycle)*, 9 juni 2015, (<https://rm.coe.int/fifth-report-on-albania/16808b54ea>), geraadpleegd op 2 maart 2020

CoE; ACFC (Council of Europe; advisory committee on the framework convention for the protection of national minorities), *fourth opinion on Albania*, 11 oktober 2018 (<https://rm.coe.int/4th-op-albania-en-/168093903b>), geraadpleegd op 2 maart 2020

EC (Europese Commissie), *Commission staff working document; Albania 2019 report*, 29 mei 2019, (<https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-albania-report.pdf>), geraadpleegd op 3 maart 2020

ENNRHI (European Network of National Human Rights Institutions), *People's advocate of Albania*, geen datum, (<http://ennhri.org/our-members/albania/>), geraadpleegd op 2 maart 2020

ERRC (European Roma rights centre), *Hysenja v Albania (third-party intervention, pending)*, 22 augustus 2016, (<http://www.errc.org/cikk.php?cikk=4511>), geraadpleegd op 4 maart 2020

Home Office (Verenigd Koninkrijk), *Country Policy and Information Note – Albania: Sexual orientation and gender identity*, december 2019, (https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/849856/Albania_-_SOGIE_-_CPIN_-_v6.0_-_December_2019_.pdf), geraadpleegd op 4 maart 2020

Instat (Instituti Statistikes), *population and housing census 2011, 2012*, (http://www.instat.gov.al/media/3058/main_results_population_and_housing_census_2011.pdf), geraadpleegd op 4 maart 2020

IPSA (International Police Science Association), *World Internal Security & Police Index*, Florida, IPSA, 2016, (<http://www.ipsa-police.org/Images/uploaded/Pdf%20file/WISPI%20Report.pdf>), , geraadpleegd op 18 februari 2020

OSCE (Organization for Security and Co-operation in Europe), *Hate crime reporting Albania, 2020*, (<https://hatecrime.osce.org/albania>), geraadpleegd op 2 maart 2020

Trubeta, Sevasti, *Balkan Egyptians and Gypsy/Roma discourse*, maart 2005, (https://www.researchgate.net/publication/233452856_Balkan_Egyptians_and_GypsyRoma_discourse), geraadpleegd op 6 maart 2020

UNICEF, *Child notice Albania*, 2015, (<https://www.unicef.nl/files/unicef-child-notice-albania.pdf>), geraadpleegd op 4 maart 2020

UN Women, *A Thousand Ways to Solve Problems: An Analysis of Existing Violence Against Women and Girls (VAWG) – Approaches for Minoritized Women and Girls in the Western Balkans and Turkey*, 2018, (https://www2.unwomen.org/-/media/field%20office%20eca/attachments/publications/2018/unw_imkaan-report_fa-web.pdf?la=en&vs=3237), geraadpleegd op 3 maart 2020

UNHCR, *Mapping of the Population at Risk of Statelessness in Albania*, mei 2018, (<https://www.refworld.org/docid/5b59e36b7.html>), geraadpleegd op 4 maart 2020

US State Department

– *Country reports on human rights practices; Albania 2018*, (https://ind.pucoverheid.nl/doc/PUC_63650007_1/1/)

– *Country reports on human rights practices; Albania 2019*, (https://ind.pucoverheid.nl/doc/PUC_1254693_1/1/)

Weyrauch, Walter, *Gypsy Law – Romani legal traditions and culture*, Berkeley, University of California Press, 2001

World Bank Group, *Roma briefs – Albania*, december 2018, (<http://documents.worldbank.org/curated/en/436991560760547983/pdf/Albania-Roma-Brief.pdf>), geraadpleegd op 2 maart 2020